

Asia: VN/1364/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto EK (myöh. EK) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030.

Venäjän sotatoimet Ukrainaa kohtaa ja seurauksena syntynyt tarve irtautua nopeasti venäläisistä fossiilista energiaraaka-aineista osoittaa konkreettisesti kuinka tärkeää on markkinoiden muutoksia ennakoiva TKI-toiminta sekä yrityksissä että tutkimuksessa.

Edelläkävijyys niin energiasiirtymässä kuin digitalisaatiossakin on Suomelle kokoamme suurempi mahdollisuus - myös viennin osalta. Asetetut kestäväen kehityksen tavoitteet vaativat toteutuakseen mittavia investointitarpeita suomalaisilta yrityksiltä.

Gloaalien kriisien seuraukset tuntuvat taloudessamme. Sen tasapainottaminen on parempi tehdä talouskasvun kuin leikkausten kautta. Julkisen sektorin rooli yksityisen TKI-rahoituksen vivuttamisessa on tässä suhteessa merkittävä.

Taloukasvuun tarvitaan yrityksiä. Valtion TKI-panoksien ja toimien perusta täytyy olla yritysvetoisuudessa niin rahoituksen kuin instrumenttienkin osalta.

Esityksen tavoitteena on parantaa valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen ennakoitavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Laissa säädettäisiin valtion talousarvioon vuosina 2024–2030 otettavien tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen

yhteismäärästä. Lisäksi säädettäisiin valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen pitkäaikaisen suunnitelman laatimisesta.

Lain pohjana on parlamentaarisen tki-ryhmän työ, jossa etsittiin keinoja t&k-rahoituksen tason ja ennustettavuuden kasvattamiseksi. Tavoitteena on saavuttaa vuoteen 2030 mennessä t&k-rahoituksessa taso, joka vastaa 4 prosenttia bruttokansantuotteesta.

EK kannattaa tki-rahoituslakia yhtenä keinona t&k-rahoituksen kasvattamiseksi sekä ennustettavan ja pitkäjänteisen innovaatiopolitiikan takaamiseksi. Laki sitouttaa valtiota rahoituksen ennustettavaan kasvattamiseen. Valtion rahoituksen kasvattaminen on laissa sidottu yksityisen rahoituksen kasvuun samassa suhteessa. Siksi elinkeinoelämän on oltava tiiviisti mukana keskustelussa yhtenä keskeisenä sidosryhmänä.

Pitkäaikaisessa suunnitelmassa esitetään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiojärjestelmän nykytila ja järjestelmää koskevat tavoitteet sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen päälinjaukset. Suunnitelma olisi kahdeksanvuotinen, jonka valtioneuvosto hyväksyy kerran vaalikaudessa.

Suunnitelman valmistelusta vastaisivat työ- ja elinkeinoministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö sekä tehden yhteistyötä sidosryhmien kanssa. EK kannattaa pitkäjänteisen suunnitelman laatimista. Suunnitelman on monivuotisuutensa vuoksi pysyttävä kuitenkin riittävän ylätasolla, jotta sitä ei toimintaympäristön muutosten vuoksi jouduta jatkuvasti tarkistamaan.

Tähän liittyen EK korostaa, että 2 § toiseen momenttiin ja 3 § kirjattuun valtioneuvoston mahdollisuuteen tarkistaa suunnitelmaa ja kohdentaa varoja uudelleen, tulee mahdolliset uudelleensuuntaukset tehdä tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. On tärkeää, että esityksessä mainittuja mahdollisia vähennyksiä ei käytetä vuosien 2024–2030 välillä lainkaan.

Heikinheimo Arja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Tuuliainen Mika
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Vihreä kasvu